

Baro Başkanlığı ve Barolar Birliği Başkanlığı Sıfatı Aynı Kişide Birleşemez

Değerli meslektaşımız Av. Hasan Aydın Tansu'nun "Türkiye Barolar Birliği Başkan Seçimi"¹ başlıklı makalesinde 1136 Sayılı Avukatlık Kanununda TBB başkanlığı ile baro başkanlığının bağdaşmadığına ilişkin bir kurala yer verilmediğinden bahisle baro başkanının aynı zamanda barolar birliği başkanlığı görevini yürütebileceği iddia edilmektedir.

Sayın Tansu haklı olarak Avukatlık Kanununda bu sava engel olacak herhangi bir düzenlemeye yer verilmediğini belirtmektedir. Gerçekten de kanunun 78. maddesinde, "Baro başkanlığı, baro yönetim ve disiplin kurulu üyelikleri ve denetçilik bir kişide birleşemez." Kuralına yer verilmesine rağmen, benzer bir yasağa barolar birliği başkanlığı yönünden yer verilmemiştir. Avukatlık Kanununun hiçbir maddesinde baro ve barolar birliği başkanlığının aynı kişide birleşmesini engelleyen bir kural olmaması ve anılan 78. maddenin mefhumu muhalifinden Sayın Tansu'nun vardığı sonuca varmamak için hiçbir engel yoktur.

Sayın Tansu'nun savını değerlendirmeden önce barolar ile barolar birliğinin Türkiye idaresindeki yerinin belirlenmesi, barolar ile barolar birliği arasındaki ilişkinin niteliği üzerinde durmakta fayda görüyoruz.

Anayasa'nın 135. maddesinde kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları düzenlenmiştir. Barolar ve barolar birliği Anayasanın 135. maddesinde düzenlenen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır. Bu nitelikleri nedeniyle barolar ve barolar birliği Türkiye idaresinin bir parçasıdır.

İdareyi oluşturan kurumların birbirleriyle ilişkisinde idari vesayet ve hiyerarşik ilişki olmak üzere iki müessese öne çıkmaktadır.

Hiyerarşide ast ve üst aynı kurumda kaynaşmış durumdadır. Dışarıdan bakıldığında tek bir tüzel kişi, tek bir irade vardır. Hiyerarşi makamının yetkisi mutlak bir yetkidir, ast makamın üst makamın tasarrufuna karşı başvurabileceği bir kanun yolu yoktur. Hiyerarşinin aksine vesayet ilişkisinde iki ayrı tüzel kişilik vardır. İdari vesayet ancak kanunun açıkça öngördüğü durumlarda ve sınırlı kullanım alanına sahip bir yetkidir².

Avukatlık Kanunu incelendiğinde barolar birliğinin barolar üzerinde mutlak bir yetkiye sahip olmadığı, sınırlı bir şekilde baroların belirli kararları üzerinde barolar birliğine vesayet yetkisi tanındığı görülmektedir. Barolar birliği Avukatlık Kanunu madde 7, 8, 73 uyarınca levhaya ilk defa veya yeniden yazılma hallerinde baroların kararlarını değiştirme ve/veya tamamen kaldırarak yeni bir karar alma yetkisine sahiptir. Yine Avukatlık Kanunu madde 134 ve devamı uyarınca baro yönetim ve/veya disiplin kurulu kararlarının itiraz üzerine barolar birliği yönetim ve/veya disiplin kurulu tarafından değiştirilmesi, tamamen kaldırılarak yeniden bir karar tesis edilmesi mümkündür. Barolar ve barolar birliği arasındaki bu ilişkinin idare hukukundaki karşılığı vesayet ilişkisi/vesayet makamlığıdır. Her şeyden önce barolar ve barolar birliği ayrı tüzel kişiliklerdir. Ayrıca barolar birliği, baronun kararını kaldırabilmesine rağmen, baronun da bu karara karşı idare mahkemesine başvurma hakkı vardır. Barolara tanınan bu yetki barolar birliği ile baro arasındaki ilişkinin hiyerarşik bir ilişki olmadığına açık göstergesidir.

Avukatlık Kanunu madde 97 uyarınca baroyu temsil etme görevi başkanına, madde 123 uyarınca barolar birliğini temsil etme görevi barolar birliği başkanına aittir. Sayın Tansu'nun görüşünün kabul edilmesi halinde her iki görevi yürüten avukatın başkanı olduğu baro üzerinde

¹ http://www.inisiyatif.net/document/108_2010.pdf

² Giritli, Bilgen, Akgüner - İdare Hukuku, Gözden Geçirilmiş ikinci basım, Der Yayınları, İstanbul 2006, sf. 192-193.

barolar birliğinin vesayet denetimini yerine getirmesi imkânsız hale gelecektir. Avukatlık Kanunundaki vesayet denetimini imkânsız hale getiren bu durumu Avukatlık Kanununun ruhu ve amacı ile bağdaştırmak mümkün değildir.

Avukatlık Kanunu madde 8'e uygun bir senaryo üzerinde yapılacak bir değerlendirme baro başkanlığı ile barolar birliği başkanlığı görevinin aynı kişide birleşmesinin yol açacağı çözümsüz problemlere önemli bir örnektir.

Stajyer X'in XYZ Barosu Başkanlığı levhasına yazılma talebi baro başkanının katılmadığı toplantıda XYZ Barosu Yönetim Kurulunca kabul edilir. 1136 Sayılı Kanunun 8/4. maddesi uyarınca bu karar doğrudan TBB Yönetim Kurulu'na sunulur. TBB Başkanının katılmadığı toplantıda TBB Yönetim Kurulu Stajyer X'in levhaya yazılma talebinin Avukatlık Kanunu madde 5/c'ye aykırı olduğuna karar verir. Yine aynı madde uyarınca anılan karar bu defa Adalet Bakanlığı'na sunulur ve diğer vesayet makamı Adalet Bakanlığı TBB'nin kararını onar ve stajyer X'in baro levhasına yazılma talebinin reddine dair idari süreç kesinleşir. Bu karara karşı Avukatlık Kanunu madde 8/6 uyarınca XYZ Barosu ile Stajyer X'in dava açma hakkı doğar. XYZ Barosu Yönetim Kurulu TBB ve Adalet Bakanlığı kararı hakkında dava açmaya karar verir. Açılacak bu davada XYZ Barosunu baro başkanı, TBB'yi ise barolar birliği başkanı temsil edeceğinden davacı ve davalı sıfatı aynı kişide birleşecektir. Bu iki sıfatın aynı kişide birleşmesi ise hukuken mümkün değildir.

Sonuç olarak Sayın Tansu'nun savı Avukatlık Kanunu'nun lafzı ile uyumludur. Ancak belirtildiği üzere Türkiye Barolar Birliği ve herhangi bir baro arasında ilişki vesayet ilişkisidir. Kanun açıkça izin vermediği müddetçe bir kişinin aynı anda vesayet makamını ve vesayete tabi kurumu temsil etmesi vesayet ilişkisinin ruhuna aykırıdır ve yukarıdaki örnek gibi çok büyük problemlere yol açacak niteliktedir. Kanun açıkça izin vermedikçe, olası menfaat çatışmaları, ret ve istinkâf durumlarını önleyici çözümler üretilmedikçe baro başkanlığı ile barolar birliği başkanlığı sıfatının aynı kişide birleşmesi mümkün değildir.

Av. Kemal Vuraldođan
Ankara, 14.06.2010